

Aina Moll

la gran defensora de
la nostra llengua

Pilar Arnau
Margalida Vinyes

Aina Moll

la gran defensora de la nostra llengua

Aina Moll, la gran defensora de la nostra llengüa.

© Edició: Ajuntament de Palma.

© Guió: Pilar Arnau i Segarra i Margalida Vinyes.

© Dibuixos: Margalida Vinyes.

© Textos: Pilar Arnau i Segarra.

Disseny i maquetació: Margalida Vinyes.

Correcció lingüística: Servei Lingüístic de l'Ajuntament de Palma.

Imprimeix:

Dipòsit Legal:

Ajuntament de Palma

Palma Educa

Aina Moll i Marquès (Ciutadella 1930 – Palma 2019)

ha estat una de les dones més importants del segle XX a les Illes Balears. Gran lectora i molt culta, fou una dona avançada al seu temps, i una de les primeres illenques que estudià durant el franquisme a la Universitat de Barcelona. Després d'obtenir-hi la llicenciatura, amplià estudis de lingüística a diverses universitats europees. Treballà a l'editorial Moll, especialment en els darrers dos volums del *Diccionari català-valencià-balear*. Deixà una gran empremta com a catedràtica de francès a l'Institut Joan Alcover. Gran defensora de la llengua catalana, fou una gran activista i col·laborà en innumbrables projectes a favor de la normalització lingüística i de la democràcia. Com a primera directora general de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, es convertí en referent ineludible en uns moments en què la major part dels càrrecs polítics estaven ocupats per homes. Finalment fou nomenada coordinadora general de la Campanya Interinstitucional de Normalització Lingüística de les Illes Balears.

Hi ha diferents espais dedicats a la seva memòria. A Palma, hi trobam el Col·legi Aina Moll i Marquès, i al llogaret de Biniali, on tenia casa, una plaça dedicada pels veïnats i per l'Ajuntament de Sencelles.

Infantesa Aina Moll va néixer a Ciutadella de Menorca un calorós 14 d'agost de 1930. Era la primera filla de Francisca Marquès i de Francesc de Borja Moll. Tots dos eren ciutadellencs i residien a Palma, on ell feia feina com a filòleg i editor. Vivien a prop de la Seu i, cada horabaixa, Mn. Alcover anava a visitar-los, especialment a la petita Aina, que ell rebatià com "Na Molleta" i per la qual manifestava una gran tendresa.

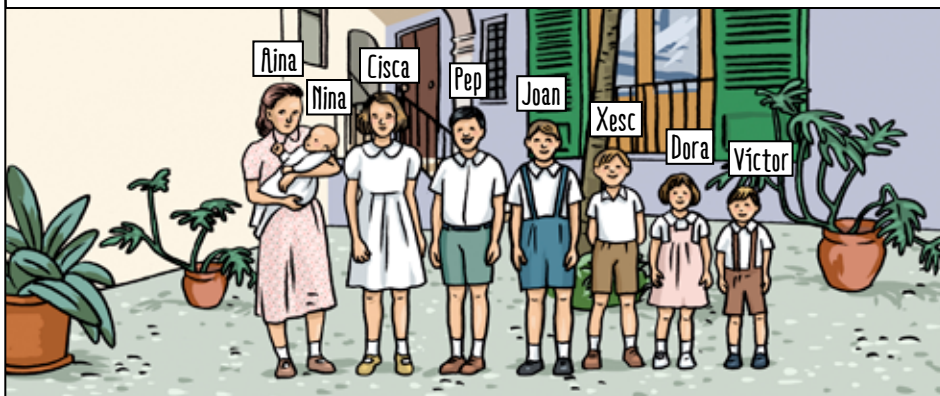
Durant la Guerra Civil, Aina i la seva germana Cisca visqueren a Menorca amb els avis i altres familiars. No anaven a escola, però llegien les rondalles mallorquines.

L'estada a Menorca foren com unes llargues vacances, però alguna vegada hagueren d'amagar-se dels avions militars.

En tornar a Mallorca, la família havia augmentat. Aina es convertí aviat en la gran de vuit germans.

M'ajudau a fer
l'oliagua per dinar?

M'encanta, si no fos que
hem de dormir cada nit
dins una cova...

Com m'agrada Macarella!
I a tu, Aina?

Passava les vacances d'estiu a Menorca. Amb els germans i “es conco En Bep i sa tia Juanita” vivia en una cova d'una cala situada a prop de Ciutadella, on havien traslladat matalassos, estris de cuina i altres eines de supervivència. Gairebé sols, els Mollets i Molletes gaudien tot el dia de la platja i la natura. Era “el paradís de Macarella”.

Adolescència Aina fou una alumna de notes brillants. Era intel·ligent, però també molt estudiantosa. Li agradaven sobretot les assignatures de llengua (castellà, llatí, grec i francès). Tot i així, el darrer curs de batxillerat es volgué examinar de ciències, i va obtenir el Premi Extraordinari.

Fou una de les primeres al·lotes en el moviment escolta mallorquí. Col·laborà en la creació de l'Agrupament Reina Constança, i hi feu moltes activitats.

El 1948 acabà el batxillerat a l'Institut Joan Alcover de Palma, que era exclusivament per a al·lotes.

Com a "akela" (cap escolta), era la responsable de moltes sortides amb els més petits.

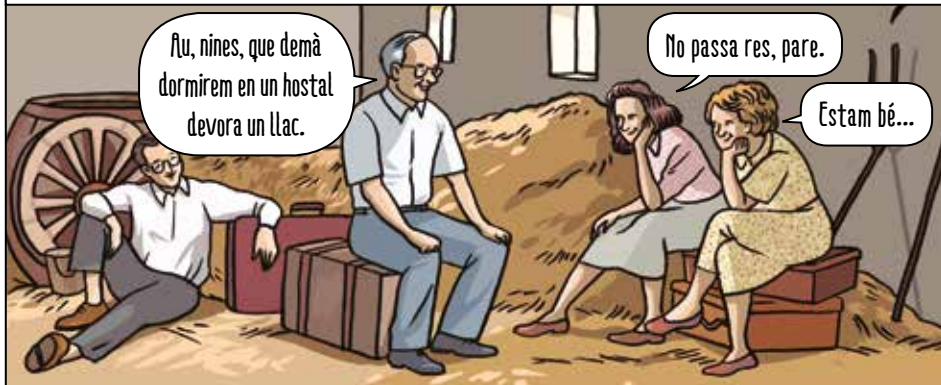
L'estiu de 1947, Aina (16 anys) i Cisca (14 anys) acompanyaren el seu pare i Manuel Sanchis Guarner en una llarga sortida filològica per Andorra i el nord de Catalunya. Feren entrevistes lingüístiques i aprofitaren per a conèixer el país.

Per a Aina, aquell viatge fou un gran estímul i marcà el seu futur professional com a lingüista.

Les estades no sempre foren confortables. Visitaren alguns petits pobles sense fondes ni allotjament.

Universitat de Barcelona De 1948 a 1953, Aina estudià Filosofia i Lletres, en l'especialitat de Romàniques, a la Universitat de Barcelona. Era una alumna excel·lent. Les seves classes preferides eren les del professor Martí de Riquer. També li agradava anar al cinema i al teatre, i assistir a actes culturals amb companys com Antoni Comas i Joaquim Molas. El Dr. Badia els acompanyava sovint. Aina acabà la carrera amb Premi Extraordinari.

Universitats europees En acabar la carrera, Aina obtengué quatre beques importants per a fer estades de recerca en universitats europees. No era gens habitual que les al·lotes viatjassin totes soles a l'estranger, però ella, independent i coratjosa, anà a França, Alemanya i Suïssa, on estudià amb els lingüistes europeus més prestigiosos del moment. Aprofità per a practicar el francès i l'alemany, que havia estudiat a la Universitat de Barcelona, i per a conèixer altres cultures.

Universitat de la Sorbona de París (gener-març 1954)

Universitat d'Estrasburg (abril-maig de 1954)

Universitat "Johann Wolfgang Goethe" de Frankfurt (agost de 1954)

Universitat de Zuric (abril-juliol de 1956)

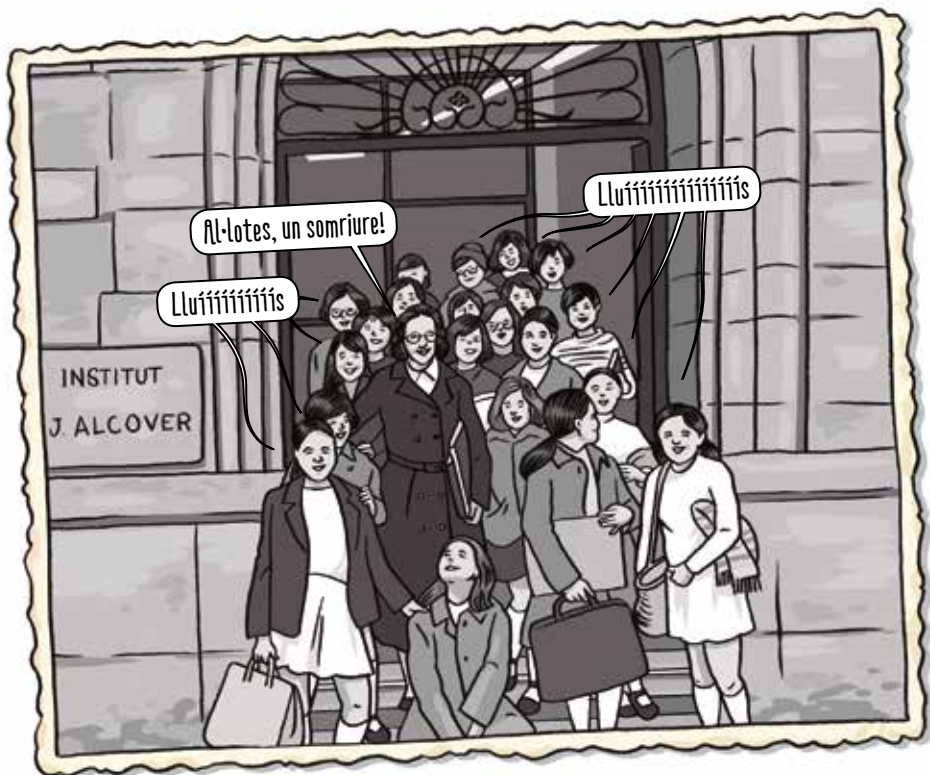
Editorial Moll Fins al 1962, Aina treballà a l'Editorial Moll, fundada i dirigida pel seu pare. Hi feia feina de lectora i correctora i també s'ocupava de la correspondència. Col·laborà intensament en el *Diccionari català-valencià-balear*, sobretot en els dos darrers volums. Dirigí algunes col·leccions, com "Biblioteca Raixa", i edità els volums anuals de *Cap d'Any Raixa*.

Els 10 volums del *Diccionari català-valencià-balear* són una obra de referència de la llengua catalana per a tots els territoris. Actualment es poden consultar a internet.

Els *Quaderns literaris Raixa* foren prohibits pel franquisme. Més tard es creà la col·lecció d'assaig i narrativa "Biblioteca Raixa", que publicà més de 200 volums.

Docència El 1961 aprovà les oposicions a càtedra de francès d'institut. Trià el Joan Alcover de Palma, on ja feia feina d'interina. Fou la primera funcionària de la família, i pogué així ajudar econòmicament els seus germans durant els estudis universitaris.

Era una professora molt exigent, però també innovadora. Publicà 13 manuals d'ensenyament de francès que es varen vendre a tot Espanya. Moltes alumnes la recorden amb gran estima.

En horari extraescolar, feia classes de català de franc. Per a moltes alumnes fou el primer contacte escrit amb la seva llengua materna. Gràcies a aquestes classes, i a la influència persuasiva d'Aina Moll, Carme Riera decidí convertir-se en novel·lista en llengua catalana i Maria Antònia Oliver acabà el batxillerat.

Activisme

Aina Moll fou cofundadora de l'Obra Cultural Balear, entitat creada l'any 1962 per a promoure la llengua i la cultura. Hi participà com a professora de català i va fer-hi moltes conferències.

Als anys 70 incrementà les seues activitats en defensa de la llengua i col·laborà en projectes molt importants a favor de la democràcia i de l'autonomia.

Membre de la Comissió encarregada de redactar el primer avantprojecte d'Estatut d'Autonomia

Membre de la Comissió de Traspàsos Estat–Consell General Interinsular

Participació en debats polítics i culturals

Assistència anual a la Universitat Catalana d'Estiu a Prada

Directora de col·leccions de l'Editorial Moll

Responsable de Llengua al Congrés de Cultura Catalana a Mallorca

Membre de tribunals d'oposicions de francès

Directora de l'Escola d'Idiomes de l'Estudi General Lul·lià

La llengua de les "Rondalles Mallorquines" d'en Jordi des Recó, pseudònim de Mossèn Alcover...

Membre de la Comissió Assessoradora de Cultura del Consell General Interinsular

Membre del Grup Català de Sociolingüística

Professora de francès i de català a l'IES Joan Alcover

Articles de divulgació lingüística a l'*Avui*, *Diario de Mallorca*, *Última Hora*, *Lluc*...

Preparació de manuals d'ensenyament de francès

Presidenta del primer tribunal d'oposicions de professors de català

Secretària del Congrés Internacional de Lingüística i Filologia Romànica

Organitzadora dels cursos d'estiu de català a la Porciúncula

Política El 1980 fou nomenada directora general de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya. Durant dues legislatures, Aina Moll encapçalà multitud de projectes a favor de la normalització de l'ús de la llengua catalana. El 1983 es promulgava la Llei de normalització lingüística de Catalunya.

* El fitlèg Isidor Marí, cap del Servei d'Assessorament de la Direcció General de Política Lingüística.

El 1984, el curs de català multimèdia *Digui, digui...* entrà a totes les cases de Catalunya mitjançant TV3. Era un curs molt innovador, amb cassets i vídeos, i que reproduïa el català parlat amb escenes de la vida quotidiana.

La campanya de la Norma, protagonitzada per una nina, tengué un gran èxit. El seu lema era "el català, cosa de tots", que es popularitzà ràpidament.

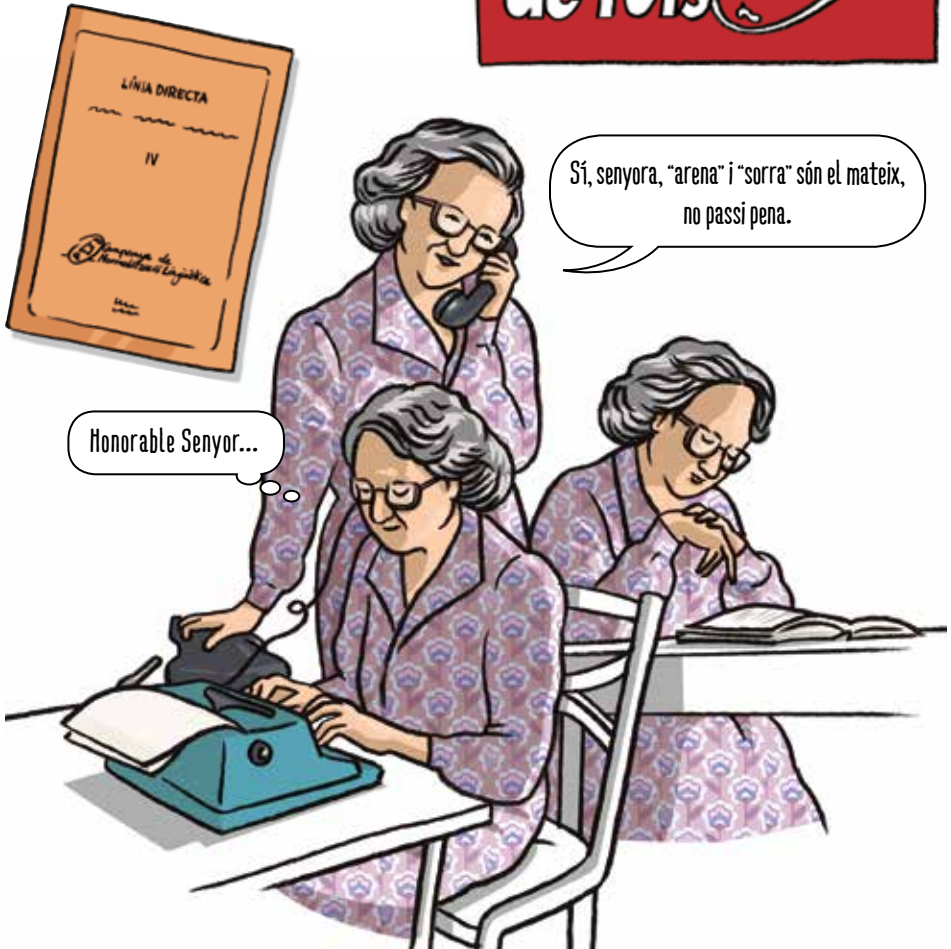

Dissenyador i dibuixant de "Norma": Lluís Juste de Nin.

Política El 1988 tornà a Mallorca i es reincorporà a l'IES Joan Alcover. Més tard, fou nomenada coordinadora general de la Campanya Interinstitucional de Normalització Lingüística de les Illes Balears. El lema de la Campanya fou "La llengua, feina de tots".

La Campanya disposava de poc pressupost però assolí una gran difusió gràcies a la implicació d'Àina Moll i el seu equip. Publicaven regularment a la premsa articles sobre dubtes lingüístics, els quals tengueren tant d'èxit que més tard s'aplegarien en els petits volums, "Línia directa".

Jubilació

En jubilar-se, disposà de més temps per a dur endavant moltes tasques a favor de la llengua catalana, tant a Mallorca com a Catalunya.

Com a membre numerària de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, col·laborà en diferents projectes lingüístics, alguns amb el seu gran amic de l'època d'estudis universitaris, el filòleg Joan Veny.

La Universitat Oberta de Catalunya la investí doctora *honoris causa* en el decurs d'un acte en què pronuncià la conferència magistral "Reviure l'aventura del *Diccionari*".

Es posicionà públicament contra la política lingüística del president José Ramón Bauzá mitjançant declaracions a la premsa i la lectura de manifestos en actes reivindicatius.

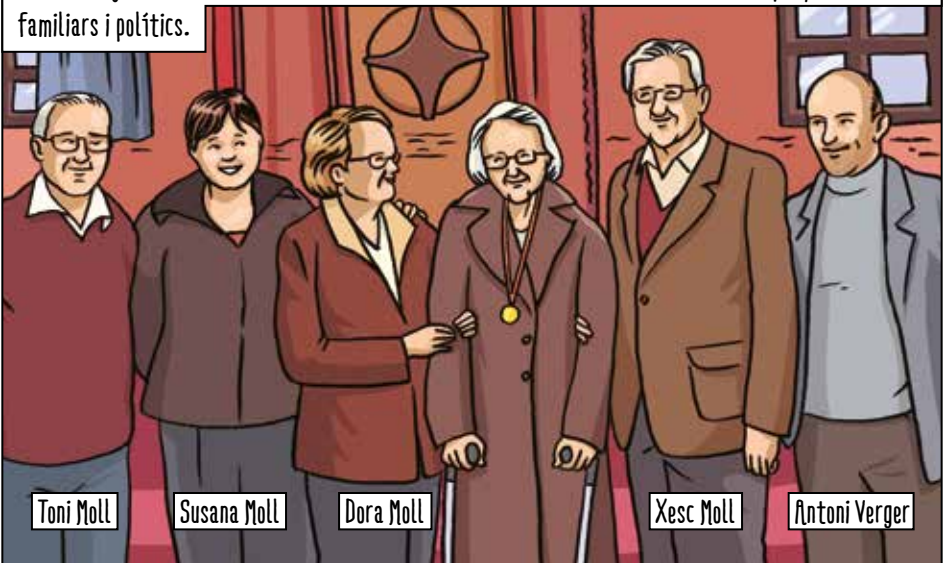
Jaume Mateu, Aina Moll, Damià Pons i M.A. Font.

Reconeixements Aina Moll rebé els guardons més importants de les Illes Balears i de Catalunya: la Creu de Sant Jordi, el Premi Ramon Llull, la Medalla al Mèrit, el Premi Pompeu Fabra, la Medalla d'Or del Consell de Mallorca... i l'OCB instaurà el Premi Aina Moll, dins el marc dels Premis 31 de Desembre, que s'atorguen anualment.

El 2011 el Col·legi Eugenio López, a petició del claustre, canvià el seu nom pel de Col·legi Públic Aina Moll i Marquès.

El 2012 l'Ajuntament de Palma li concedí la Medalla d'Or de la Ciutat. El recollí acompanyada de familiars i polítics.

Si ho hem de fer,
millor fer-ho bé.

**Gran lectora, culta i molt activa,
fou una dona avançada al seu temps.**